

71889
SÜRELİDİR

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007/00.1992
KONU :Yazılı Soru Önergeleri

11.11.2007

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 27.11.2007 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-1684 sayılı yazısı

İlgi yazı ekinde Bakanlığımıza gönderilen Adana Milletvekili Sayın Nevin Gaye ERBATUR ve Manisa Milletvekili Sayın Mustafa ENÖZ'e ait yazılı soru önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:

Gereği :

- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 2 Yazı (2'ser Nüsha)

Bilgi :

- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 2 Yazı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN PROF.DR.N.GAYE ERBATUR'UN
7/890 ESAS NOLU YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR**

Kadınların can güvenliğini sağlayan sığınma evleri konusunda gerekli yasal hükümler; 5393 sayılı Belediye Yasası'nın 14. maddesi, CEDAW, 2006/17 sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" başlıklı Başbakanlık Genelgesi ve Türkiye'deki duruma ve ihtiyaca istinaden;

SORULAR :

- 1) Sığınma evleri konusunda Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün politikası nedir?
- 2) Mevcut ve belediyelerin açmakla yükümlü olduğu yeni sığınma evlerinin sürdürülebilirliğini nasıl sağlamayı düşünüyorsunuz?
- 3) Mevcut sığınma evlerinin işletilmesi, açılması belediye yönetimlerine bağlı kılınmakta, bu da belediye yönetiminin değişmesi ile sığınma evlerinin varlığını tehlikeye sokmaktadır. Önümüzdeki yıl yaşanacak seçimler göz önüne alındığında, bu konudaki en yetkili temsilci olarak öngördüğünüz tedbirler var mı?
- 4) Mevcut ve belediyelerin açmakla yükümlü olduğu yeni sığınma evlerinin finansmanını nasıl yapmayı/yapılmasını planlıyorsunuz?
- 5) Belediyeler tarafından açılan sığınma evlerinin standartlara uygunluğu kimler tarafından denetlenmektedir?
- 6) Belediyelerin sığınma evi için gerekli personeli var mıdır? Yoksa sığınma evleri için gerekli nitelikli personel konusunda kişisel olarak öngördüğünüz bir çözüm var mıdır?
- 7) Bu konuda 2006/7 sayılı "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" başlıklı Başbakanlık Genelgesi'nden bağımsız, sadece kadın sığınma evlerine ilişkin bir genelge yayınlamayı düşünüyor musunuz?
- 8) Belediyeler tarafından açılan ve gelecekte açılacak kadın sığınma evlerinin işletilmesi konusunda ve bu sığınma evlerinin resmi kurumlara devredilmesi konusundaki kişisel görüşleriniz nelerdir?
- 9) Mor Çatı ve Beyoğlu Kaymakamlığı'nın 2 yıl boyunca uygulamış olduğu başarılı örneğin sürdürülebilmesi ve bu örneklerin İstanbul dışındaki illerde de yaygınlaştırılabilmesi için öngördüğünüz tedbirler var mı?
- 10) Mor Çatı ve Beyoğlu Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile 2 yıl önce, sığınak çalışmasını hayata geçirmek üzere Ekim 2005'te imzalanmış olan ve süresi dolan protokol hala yenilenmemiştir. Protokolün imzalanamama nedenlerini biliyor musunuz?
- 11) Örnek bir çalışma olarak gösterilen Mor Çatı ve Beyoğlu Kaymakamlığı'nın sığınak çalışmasının yaygınlaştırılması ve bu çalışmaların bireysel niyetlerden arındırılıp kurumsallaştırılması için neler yapmayı planlıyorsunuz?

CEVAPLAR :

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

Bilindiği gibi, ülkemizde sığınma evleri/ kadın konukevleri Bakanlığımıza bağlı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü'nün Kanunu ve Kanuna bağlı olarak yürürlükte olan Yönetmelik kapsamında açılmakta ve işletilmektedir.

24.5.1983 tarihinde kabul edilen 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun, 3. maddesinde kadın veya erkek konukevleri, "fiziksel, duygusal, cinsel ve ekonomik istismara uğrayan kadın veya erkeklerin psiko-sosyal ve ekonomik problemlerinin çözülmesi sırasında varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla geçici bir süre kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşları" olarak tanımlanmıştır. Bu Kanun kapsamına giren sosyal hizmetlere ilişkin faaliyetler, Devletin denetim ve gözetiminde, sivil toplum kuruluşları ile halkın gönüllü katkı ve katılımı da sağlanarak bir bütünlük içinde yürütülmektedir.

Kanuna bağlı olarak, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumunca açılacak ve işletilecek kadın konukevlerinin standartları 12.07.1998 tarihinde yürürlüğe giren "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği" ile belirlemiştir. Ayrıca SHÇEK dışındaki kuruluşlarca açılacak kadın konuk evleri için de "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği" yayınlanmış ve diğer kuruluşların açtığı Kadın Konukevlerinin de standartları belirlenmeye çalışılmıştır.

3.7.2005 tarihinde kabul edilen 5393 sayılı Belediye Kanunu, kadın sığınmaevlerinin yaygınlaşmasını sağlamak üzere çok önemli bir düzenleme yapılarak, büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyelere kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açma yükümlülüğü getirilmiştir.

Bakanlığımıza bağlı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün de konuya ilişkin çeşitli çalışmaları bulunmaktadır.

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesinin, B. Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler / Hizmet Kurumları başlığı altında; kadın sığınma/konuk evlerine ilişkin mevzuatın Avrupa Birliği standartları doğrultusunda yeniden hazırlanması, yerel yönetimlere kadın sığınma/konuk evi açma konusunda zorunluluğun getirilmesi ve düzenli olarak kadın sığınma evi ve kadın danışma merkezlerinin yerel yönetimler ve il özel idareleri tarafından mali destek de dahil olmak üzere çok yönlü desteklenmesi, şiddet gördüğü için kadın sığınma/konuk evine yerleştirilen kadınların buradan çıktıktan sonra kendi ayakları üzerinde durmayı başarmalarını sağlamak için devletin sahip olduğu kaynaklardan geçici konut tahsisi yapılması tedbirlerine yer verilmiştir. Söz konusu tedbirlerin hayata geçirilmesi çalışmaları, Genelgede belirlenen sorumlu/işbirliği kuruluşlarınca sürdürülmektedir.

Bunun yanısıra, 2006/17 sayılı ve "Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirler" konulu Başbakanlık Genelgesi'ni takiben İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2007/6 sayılı Genelge'de; töre veya namus cinayetine maruz kalabileceğini beyan eden/edilen veya aile içi şiddete maruz kalmış kadınlar ve çocuklarla ilgili her türlü koruma tedbirinin, İl Sosyal Hizmetler Müdürlükleri, ilçelerde ise sosyal hizmet yürüten birim ya da varsa Sosyal Hizmetler Şube Müdürlükleri haberdar edilmek suretiyle ivedilikle alınması, SHÇEK'e veya belediyelere bağlı kadın sığınma evlerinde koruma altına alınan bu kişilerin bulundukları yerlerle ilgili gizlilik esaslarına en üst seviyede riayet edilmesi, şiddet mağdurlarının ilgili yere sevkine kadar geçen sürede; iache, konaklama, tedavi ve ulaşım gibi bir takım ihtiyaçlarının belediyeler, İl/İlçe Özel İdareleri ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Teşvik Fonu kaynaklarından karşılanması, kadın sığınma evi bulunmayan yerlerde, töre/namus cinayetine maruz kalabileceğini beyan eden veya maruz kalabilecekleri öngörülen kişilerin, rızaları doğrultusunda, sosyal hizmet birimleri ivedilikle haberdar edilmek suretiyle teslim alınması ve İl/İlçe sosyal hizmet birimlerinin 24 saat ulaşılabilir personelini iletişim bilgilerini genel kolluk kuvvetlerine bildirmesi ile kadın sığınma evi bulunmayan yerlerde, mağdurların ilgili yere sevkine kadar geçen sürede geçici olarak korunmalarının ve sığınmalarının sağlanacağı yerlerin (otel, pansiyon, misafirhane vb.), oluşturulan komiteler tarafından tespit edilerek genel kolluk kuvvetlerine bildirilmesi tedbirleri yer almaktadır. Söz konusu Genelge 81 İl Valiliğine iletilmiştir.

2006/17 sayılı Başbakanlık Genelgesi uyarınca, tüm tarafların katılımı ve işbirliği ile Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda hazırlanan ve yürürlüğe giren "Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Önlenmesine Dair Ulusal Eylem Planı"nda "Aile içinde şiddet gören kadına ve varsa çocuk/çocuklarına yönelik ulaşılabilir koruyucu hizmetlerin düzenlenmesi ve uygulanmasını sağlamak" tedbiri yer almaktadır. Bu tedbir kapsamına da;

- Şiddet mağduru ya da risk altındaki kadınlara sunulması gereken hizmetlerin (koruma, barındırma, tedavi, meslek/iş edindirme, güçlendirme, yasal haklar, çocuk/yaşlı bakımı ve rehabilitasyon vb.) tanımlanması, standartlarının ve prosedürlerinin belirlenmesi, (hizmet ağı modeli geliştirilmesi), denetim mekanizma modelinin oluşturulması,
- Hizmet sunumunda yer alan profesyonellerin madde bire uygun olarak hazırlanan görev tanımları, yetki ve sorumlulukları çerçevesinde gerekli niteliklerin kazandırılması için eğitim programlarının uygulamaya konulması,
- Sığınmaevlerinin nitelik ve nicelik bakımından geliştirilmesi amacıyla Avrupa Birliği standartları dikkate alınarak altyapı standartlarını ve alternatif işletim modellerini içeren bir yönergenin hazırlanması,
- Yerel yönetimlerce kadın konukevlerinin açılması ve STK'lar tarafından kurulmuş ya da kurulacak olan bağımsız sığınmaevi ve kadın dayanışma merkezi açma ve işletme girişimlerinin, yerel yönetimler ve İl Özel İdareleri tarafından desteklenmesi,
- Sığınmaevinde kalan kadınların çocukları için ihtiyaç duyulduğunda, MEB'na bağlı okul öncesi eğitim kurumlarından ücretsiz olarak yararlanmalarının sağlanması, uygulanacak faaliyetler içerisinde.

Ayrıca, Genel Müdürlüğün 2005 yılı Türkiye-Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali İşbirliği Programı çerçevesinde yürüttüğü "Kadına Yönelik aile İçi Şiddetle Mücadele Projesi" kapsamında "Kadın Sığınmaevi/Kadın Konukevi Altyapı Standartları ve Alternatif Yönetim Modelleri" kılavuzunun hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.

Söz konusu Proje kapsamında, şiddet mağduru veya riski altındaki kadınlara hizmet sunan kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarına bu alanda kurumsal kapasite güçlendirici eğitim programları da düzenlenmektedir.

Konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilen cevaba göre;

8 Mayıs 2001 tarih ve 24396 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği" nin 17. maddesi ile Kuruluşların denetimine ilişkin usul ve esaslar ile kimler tarafından yapılacağı hususları belirlenmiştir. Buna göre, kuruluşların yılda en az bir kere İl Sosyal Hizmet Müdürlükleri ve gerektiğinde SHÇEK Genel Müdürlüğü yetkili elemanlarınca gizlilik ilkesine uygun olarak denetlenmesi hükme bağlanmıştır.

Söz konusu Yönetmeliğin 10. maddesi ile Kurulusta sosyal hizmetler veya psikoloji alanında yüksek öğrenim görmüş bir yönetici, bir sosyal çalışmacı, bir psikolog ve ihtiyaca göre, çocuk gelişimcisi, doktor, hemşire ile genel idare, yardımcı ve teknik hizmetler sınıfından ve tercihen kadın olmak üzere personel çalıştırılması hüküm altına alınmıştır.

Belediye Kanununda, Büyükşehir Belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyelerin, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açma yükümlülüğü bulunduğundan, belediyeleri kadın konukevi/ sığınmaevi açmaları konusunda teşvik eden 22.04.2005 tarih ve 765 sayılı "Kadın Konukevleri ve Gizliliğe Riayet Edilmesi Hakkında" ki Genelge tüm valiliklere gönderilmiştir.

Ayrıca Kurumumuzca tüm Valiliklere gönderilen yazılar ile "Özel Hukuk Tüzel Kişileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarınca Açılan Kadın Konukevleri Yönetmeliği" uyarınca kadın konukevi/sığınma evi açan kamu ve özel kuruluşlara açılış izni almaları konusunda rehberlik yapılması istenilmiştir.

Kadının güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetin önlenmesi mücadelesi de dahil olmak üzere destek mekanizmalarının sağlanması konusunda diğer kamu ve sivil toplum kuruluşları ile iş ve güç birliği yapılması, deneyimlerin ve iyi uygulamaların paylaşılması Kurumumuzca da önemli konular arasındadır. Hem kadın istismarına karşı mücadele eden kadın grupları, hem de kamu kurum ve kuruluşları arasında kalıcı bir iletişim ve bilgi ağı kurma, ortak politikalar oluşturma amaçlı faaliyetlerimiz sürmektedir. Bu kapsamda İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, İş Kurumu Genel Müdürlüğü, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları, Belediyeler, Sivil Toplum Kuruluşlarına Ait Kadın Danışma ve Danışma Merkezleri, hukuki danışmanlık hizmetleri veren Barolar, Kadın İstihdamına Destek

Veren Kamu ve Sivil Toplum Kuruluşları, Üniversitelerin Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri ile işbirliği yapılmaktadır.

Genel Müdürlüğümüze bağlı olarak hizmetlerini sürdüren 22 Kadın Konukevinden 12'si bazı belediyeler, barolar, sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıfları ile işbirliği protokolleri yapılarak hizmete açılmışlardır.

Ayrıca, Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı tarafından düzenlenen Kadın Sığınakları, Danışma ve Dayanışma Merkezleri Kurultaylarına Kurumumuzca da katılım ve katkı sağlanmaktadır.

Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ile iletişime geçilerek, Mor Çatı ve Beyoğlu Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı arasında yapılan sığınak işletilmesine ilişkin protokolün yenilenmemesinin Vakıftaki yönetim değişikliğinden kaynaklandığı ancak bu konudaki çalışmaların sürdürüldüğü, henüz yenilenmeyeceği konusunda kesinleşmiş bir kararın bulunmadığı öğrenilmiştir.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı